

Metodická pomůcka k rozlišení běžných a kapitálových výdajů

V souladu s platnou právní úpravou je zařazení uvedených výdajů vymezeno:

- Zákonem č. 568/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů,
- Vyhláškou č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladě,
- Zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví platném znění
- Vyhláškou č. 505/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, (pro účetní jednotky, které jsou územními samosprávnými celky a příspěvkovými organizacemi, jsou vymezeny náklady související s pořízením dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku v odst. 1 § 26, náklady, které nejsou součástí ocenění uvedeného majetku, vymezuje odst. 2 § 26).

Jiné legislativní normy a předpisy např. z oblasti technologií, strojírenství, stavebnictví lze uplatnit pouze podpůrně. V případě pochyb je pro jednoznačnou identifikaci výdajů např. u staveb vhodné vyžádat vyjádření soudního znalce pro oceňování v oboru pozemní stavby.

Cílem pomůcky je zajistit správné zařazení investičních nebo neinvestičních výdajů v používaných nákladech:

- objednávkách
- uzavíraných smlouvách
- dokladech o předběžném schválení
- návrzích na provedení rozpočtového opatření
- příkazech k inkasu, k proplacení, k převodu, k přeúčtování
- v platebních poukazech k fakturám
- v příjmových a výdajových pokladních dokladech

Pro jednoznačné vymezení výdajů je rozhodující, zda majetek nezhodnocují a nezvyšují jeho hodnotu (cenu) nebo zda naopak jeho hodnotu (cenu) zvyšují a majetek zhodnocují. Z tohoto důvodu musí být vždy již před zahájením financování akcí při přípravě, objednávání a uzavírání smluv rozhodnuto příslušným odpovědným místem, zda se bude jednat o:

- nové pořízení
- technické zhodnocení (modernizaci, rekonstrukci, nástavbu, přístavbu a stavební úpravu)
- opravu
- údržbu
- demolici
- vady a nedodělky

Nové pořízení představuje vznik nebo nabytí nového majetku či věci. Pořízení dlouhodobého nehmotného majetku při pořizovací ceně **nad 60 000 Kč** a době použitelnosti nad 1 rok, resp. dlouhodobého hmotného majetku při pořizovací ceně **nad 40 000 Kč** a době upotřebitelnosti nad 1 rok se hradí z kapitálových výdajů.

Technické zhodnocení – technickým zhodnocením se rozumí vždy výdaje na dokončené nástavby, přístavby a stavební úpravy, rekonstrukce a modernizace majetku, pokud převýšily u jednotlivého majetku v úhrnu **v kalendářním roce částku 40 000 Kč**, v případě **dlouhodobého nehmotného majetku 60 000 Kč**. V posouzení skutečnosti, zda jde o technické zhodnocení nebo o opravu a údržbu, je vždy nutno se opírat o stanovisko techniků a podle toho postupovat v návaznosti na definici technického zhodnocení.

Modernizace představuje rozšíření vybavenosti nebo použitelnosti majetku. Jde o technické zhodnocení, které se hradí z výdajů na **investice**. **Nepřesáhne-li modernizace** (či následně uváděná rekonstrukce) **výši 40 000 Kč**, jedná se o provozní výdaj. U drobného nehmotného investičního majetku je hranice úhrady investičních nebo neinvestičních prostředků **60 000 Kč**.

Rekonstrukce je zásah do majetku, který má za následek změnu jeho účelu nebo technických parametrů (charakteristických veličin). Jde o technické zhodnocení, které se hradí z výdajů na **investice**. Pokud se u upravované konstrukce jako celku dosáhne **zvýšení její hodnoty**, jde o **rekonstrukce** a hradí se z **investičních** prostředků, neboť cena úpravy – rekonstrukce (i výše uvedené modernizace) – vstupuje do ceny základního prostředku.

Akce, jejichž **část je rekonstrukcí** nebo **modernizací** a část **opravou**, se hradí v náležitém poměru z běžných nebo kapitálových prostředků včetně přípravných činností (např. projekt).

Oprava znamená odstranění částečného fyzického opotřebení nebo poškození věci za účelem uvedení do předchozího nebo provozuschopného stavu. Opravou se majetek regeneruje beze změny pořizovací ceny, jejím prováděním nemůže vzniknout nová věc. Uvedením materiálů, dílů, součástí nebo technologií, pokud tím nedojde k technickému zhodnocení. Hradí se z provozních – **neinvestičních** – prostředků. Pokud jde u upravované konstrukce pouze o **výměnu** jednotlivých dílů při **nezvýšené celkové hodnotě konstrukce**, jde o **opravu** hrazenou z běžných prostředků, neboť cena opravy nevstupuje do základního prostředku. Například ve stavební praxi použité označení „investice“ nemůže být investičním výdajem v případě, kdy se sice jedná o obsáhlou akci s cenou 50 mil. Kč, která se ovšem týká prosté **výměny** oken za okna zcela shodná se **stejnými technickými parametry** a prosté výměny střešní krytiny opět za zcela shodnou.

Údržba znamená pravidelnou péči, soustavnou činnost za účelem zpomalení fyzického opotřebení a předcházení poruchám a odstraňování drobnějších závad. Údržbou se majetek regeneruje beze změny pořizovací ceny, jejím prováděním nemůže vzniknout nová věc. Hradí se z provozních – běžných – prostředků. Opravy a údržba neznamenají technické zhodnocení majetku.

Demolice je odstranění (likvidace) stavby. Je-li **součástí nové** investiční výstavby, hradí se z kapitálových prostředků, v **ostatních** případech z běžných prostředků.

Vady a nedodělky zjištěné při převzetí stavby nebo při kolaudaci se neposuzují samostatně, ale jako **součást objednaných prací**, které hradí investor z běžných nebo kapitálových prostředků podle specifikace těchto prací.

Příklady financování z investičních (kapitálových) a neinvestičních (provozních) výdajů:

Z investičních prostředků se financuje zejména:

- projekt pro územní rozhodnutí
- projekt pro stavební povolení
- projekt stavby, pokud jde o novostavbu, rekonstrukci nebo modernizaci. Toto neplatí, jde-li o opravu
- zaměření místa stavby (pro předání zhotoviteli, pokud je prováděno dodavatelsky a nikoli vlastními silami stavebníka)
- vlastní realizace stavby (nejde-li o opravu)

- inženýrská činnost související s realizací stavby, zajišťovaná cizí organizací (mandátní smlouva)
- autorský dozor
- zaměření stavby (před kolaudací – před jejím převedením do základních prostředků)
- studie, která má potenciální souvislost s budoucím pořizováním hmotného investičního a jejíž pořizovací cena je v jednotlivém případě vyšší než 60 000 Kč a doba použitelnosti v okamžiku pořízení v účetní jednotce vyšší než jeden rok (o splnění těchto kritérií rozhodne vlastník studie, jeho rozhodnutí ovšem podléhá zkoumání kontrolních orgánů)
- nákup ocenitelných práv nebo výsledků výzkumné a obdobné činnosti, je-li jejich hodnota vyšší než 60 000 Kč a doba použitelnosti delší než 1 rok
- investiční práce prováděná se souhlasem vlastníka na pronajatém hmotném majetku (základním prostředku)
- příspěvek na úhrady tzv. účelně vynaložených výdajů některých dodavatelů podle zvláštních předpisů. Jde zejména o příspěvky na vybudování elektrických přípojek apod.
- přepravní výdaj
- výdaj související s výběrovým řízením na veškeré dodávky prací a služeb investičního charakteru (projektová dokumentace, realizace stavby)
- úrok z investičního úvěru do doby uvedení pořizované investice do provozu, pokud tak účetní jednotka rozhodne
- další práce a dodávka, uvedená v rozpočtové skladbě
- daň z přidané hodnoty, je-li odvozena od investičních výdajů
- rekonstrukce
- modernizace
- demolice, je-li součástí nové stavby
- další náklady související s pořízením, např. dopravné, montáž, slevy, opravy majetku k uvedení do stavu způsobilého k používání

Z neinvestičních prostředků se financuje zejména:

- generel, pokud nemá charakter investice
- studie, pokud nemají charakter investic
- projekt na stavbu plně hrazenou z neinvestičních prostředků (opravu, údržbu)
- investiční program
- stavební záměr
- náklad na architektonickou soutěž, pokud řeší urbanistické záměry
- úrok z investičního úvěru do doby uvedení pořizované investice do provozu
- výdej na přípravu a zabezpečení stavby, pokud k němu dojde po zařazení stavby do základních prostředků
- nákup ocenitelných práv nebo výsledků výzkumné a obdobné činnosti, pokud nejsou investicemi
- odvod za trvalé nebo dočasné odnětí zemědělské a lesní půdy, pokud nemají vztah přímo k investici
- poplatků za zábor veřejného prostranství, pokud je proveden na základě správního rozhodnutí
- investorská činnost související s realizací stavby, zajišťovaná vlastními silami investora
- penále, smluvní pokuta, úrok z prodlení, výdaj na biologickou rekultivaci a peněžní náhrada škod souvisejících s pořizovanou investicí

- správní poplatek (na žádost o stavební povolení apod.)
- vybavení provozu a jiných budovaných zařízení zásobami
- drobný hmotný a nehmotný investiční majetek prvního vybavení staveb
- odvod za vynětí ze zemědělského půdního fondu, pokud nesouvisí s investiční výstavbou
- oprava pokud nejde o opravy, které jsou důsledkem investičních prací: např. oprava omítek a vymalování po vyzdění nové, nebo zbourání staré příčky, oprava komunikací po stavbě vodovodních, kanalizačních a plynových řádů)
- údržba
- demolice, pokud není součástí nové stavby
- vybavení stavby drobným dlouhodobým majetkem a zásobami

Příklady použití investičních a neinvestičních výdajů při opravách, rekonstrukcích a modernizacích

Vysvětlivky:

O oprava * **R** rekonstrukce * **M** modernizace

Druh činnosti	KÓD
Sanace základů (jakákoliv technologie)	R
Sanace vlhkého zdiva (jakákoliv technologie)	R
Statické zajištění objektu	O
Zateplení objektu (obvodový plášť, střešní plášť)	M
Oprava jednotlivých částí fasády	O
Celá fasáda beze změny architektonických prvků	O
Kompletní obnova omítkových vrstev fasády vč. otlučení poškozených částí, použití sanačních omítkových systémů, nové oplechování s novým finálním nátěrem	O
Celá fasáda se změnou architektonických prvků	R,M
Výměna jednotlivých prvků konstrukce krovu např. při výměně napadené části krovu např. dřevomorkou	O
Výměna rekonstrukce krovu – úplná nebo ucelené části beze změny parametrů	O
Změna spádových poměrů ploché střechy v tom případě, že se změní sklon nebo výška hřebene	R,M
Obnova izolace ploché střechy v plném rozsahu, pokud se pod střešní krytinu dle nových technologických postupů vloží hydroizolační fólie včetně latí a kontralatí	O
Oprava izolace ploché střechy	O
Výměna krytiny v plném rozsahu bez ohledu na použitý materiál a bez technického zhodnocení	O
Výměna střešní krytiny, bez ohledu zda se mění betonová krytina za pálenou nebo šablony, přičemž se nesmí zasáhnout do nosné konstrukce krovu	O
Výměna několika oken z mnoha na jednom objektu	O
Výměna všech oken (nebo oken jednoho druhu) bez změny velikosti a typu	O
Výměna oken bez ohledu na změnu materiálu – dřevěná za plastová	O
Výměna oken – špaletová za eurookna (bez zvětšení nebo zmenšení okenního otvoru)	O
Výměna oken se změnou velikosti – pokud dojde ke stavebnímu zvětšení nebo zmenšení okenního otvoru	R

Výměna okna za okno s dvojsklem (trojsklem, kouřovým sklem)	R
Výměna okna za okno s jiným koeficientem tepelné prostupnosti	R
Osazení protipožárních dveří včetně stavebních úprav	R,M
Výměna dveří beze změny velikosti a typu včetně stavebních úprav	O
Výměna dveří se změnou velikosti	R,M
Výměna dveří za dveře jiného materiálu, technicky hodnotnějších, i když jsou stejné velikosti	R
Bourací práce související s opravou (výměnou dveří, oken)	O
Bourací práce související s rekonstrukcí nebo modernizací	R,M
Dispoziční změny včetně stavebních úprav	R,M
Provedení akustických úprav místností pevně spojených stavbou	M
Vytvoření akustického podhledu	M
Náhrada stropní konstrukce za stejnou	O
Výměna jednotlivých prvků stropní konstrukce	O
Výměna zařízení kotelny v důsledku změny topného media včetně stavebních úprav	M
Vestavba výměňkové stanice místo likvidované kotelny a naopak	R
Částečná výměna technologického zařízení TS,VS,VZT a kotelny	O
Kompletní výměna technologického zařízení TS,VS,VZT a kotelny za rovnocenné	O
Náhrada telefonní ústředny za novější typ	M
Instalace měření a regulace	M
Výměna podlah v celém objektu (nebo jeho podstatné části) za rovnocenné	O
Výměna podlah v některých místnostech nebo jejich částech	O
Výměna technologického zařízení kuchyně za soudobé	R,M
Výměna jednotlivých částí vnitřních rozvodů elektro, slaboproudu, plynu, vody, kanalizace	O
Výměna vnitřních rozvodů elektro, slaboproudu, plynu, kanalizace, vody, pokud se uvnitř budovy provádí pouze výměna materiálu a rozvody zůstávají ve stejných trasách a stejných profilech	O
Výměna vnitřních rozvodů elektro, slaboproudu, vody, plynu, kanalizace spojená s technickým zhodnocením	R
Výměna vnitřních rozvodů elektro, slaboproudu, plynu, kanalizace, vody pokud se uvnitř budovy mění trasy a profily	R
Výměna jednotlivých zařizovacích předmětů za stejný typ nebo typ stejných parametrů včetně souvisejících prací	O
Výměna zařizovacích předmětů za modernější typ nebo typ odlišných parametrů	R
Rekonstrukce sociálního zařízení s dispozičními změnami včetně souvisejících úprav	R
Obnova izolace sprch a koupelen včetně souvisejících úprav	O
Oprava přípojek inženýrských sítí (výměna některých částí, spojování porušených kabelů apod.)	O
Rekonstrukce přípojek inženýrských sítí (položení nového kabelu nebo potrubí v ucelené části sítě) za stejně kvalitní	O
Úprava povrchu komunikací (např. tenkou asfaltovou emulzí)	O
Oprava jednotlivých míst (poruch) na komunikaci	O
Položení nového povrchu komunikace s předchozí úpravou podkladu	O
Výměna svítidel bez ohledu na typ beze změny světelných a dalších technických parametrů	O

Výměna osvětlení se změnou světelných nebo jiných technických parametrů (např. náhrada normálních svítidel za bezpečnostní)	R,M
Změna střešní konstrukce (případně včetně krytiny změna vnějšího vzhledu) v souvislosti s půdní vestavbou	R
Půdní vestavba provedená do půdního prostoru	R
Výměna jednotlivých klempířských prvků	O
Výměna klempířských prvků úplná beze změny materiálu	O
Výměna některých částí oplocení	O
Výměna oplocení v plném rozsahu nebo jeho ucelené části	O
Výměna jednotlivých schodišťových stupňů	O
Výměna schodišťového zábradlí úplná	O
Výměna některých prvků zábradlí	O
Omítky – oprava jednotlivých míst	O
Omítky – oprava v souvislosti s neinvestiční úpravou, tj. opravou	O
Omítky – oprava v souvislosti s investičními úpravami, tj. rekonstrukcí nebo modernizací	R,M
Nová omítka v celé místnosti beze změny druhu	O
Malby v rámci pravidelné údržby	O
Malby po investičních úpravách	R
Malby po neinvestičních úpravách	O